

Verslag Raadscommissie Ruimtelijke Ordening

- naam commissie: Ruimtelijke ordening (digitaal via Teams met streaming via Notubiz)
- datum: 15 februari 2022
- uur: 20u00
- agenda: Bespreking: Up-date bermbeheerplan voor de periode 2022-2031
- verantwoordelijke dienst: Omgeving (Milieu)

Leden van de raadscommissie (teamsvergadering):

Aanwezige leden

effectieve leden	
Tine Vanneste	aanwezig
Carla Demaertelaere	aanwezig
Hendrik Trappeniers (v)	aanwezig
Ann Van de Castele (ov)	aanwezig
Maarten Willems	Aanwezig (om 20u16)
Bart Nevens	aanwezig
Wim Vangoidsenhoven	aanwezig
Walter De Brouwer	afwezig Axel Degreeef: afwezig
Lid met raadgevende stem	
Marinus Van Greuningen	aanwezig

Er was 1 commissielid afwezig, de aangestelde plaatsvervanger was niet aanwezig, er waren geen verontschuldigde leden van de commissie.

Aanwezige gemeenteraadsleden die geen deel uitmaken van de commissie: Hans Vanhoof

Aanwezige leden van de milieuvadvisraad: Steven Mertens, Henk Cuypers, Daniel Janssens, Bart Aubroeck heeft zich verontschuldigd.

Aanwezige leden van de landbouwadvisraad: Luc Salens

Bevoegde schepen: Schepen René De Becker (aanwezig).

Overige aanwezigen: Schepen David Haelterman, Schepen Stef Ryckmans en Burgemeester Alexandra Thienpont.

Ondersteunende administratie: Liesbeth Vanobbergen, Inge Hauspie (verslaggever), Joeri Verjans en Peter Waeyenbergh.

Spreker: Brecht Engelen van Antea Group.

Ondersteuning:

- dienst Interne ondersteuning: de heer Peter Waeyenbergh (GSM 0486 79 91 19)
- dienst ICT (problemen Teams), via dienst IO: de heer Sven Van de Schoot
- Notubiz (live stream), via dienst IO (TEL +31 10 789 09 90)

De streaming via Notubiz werd bij aanvang en gedurende de raadscommissie door de dienst gecontroleerd en was de hele tijd operationeel. Er hebben zich geen technische problemen voorgedaan.

Verslag:

De vergadering start om 20u00. Voorzitter Hendrik Trappeniers verwelkomt de leden van de raadscommissie, overloopt de afspraken rond het verloop van een raadscommissie en overloopt de aanwezigheden.

De heer Hendrik Trappeniers geeft het woord aan schepen René De Becker. Schepen René De Becker vervolgt met een inleidend voorwoord:

Gemeenten mogen niet zelf kiezen wanneer ze de bermen in hun straten maaien. Het Bermbesluit bepaalt dat er maar tijdens twee periodes per jaar gemaaid mag worden. Een eerste maal na 15 juni en de tweede maal na 15 september.

Het bermbesluit legt verder ook op dat het gebruik van pesticiden op bermen verboden is én dat de maaimachine de ondergrondse plantendelen niet mag beschadigen. Bermen spelen immers een belangrijke rol als verbindingssassen tussen natuurgebieden. Planten- en diersoorten maken gebruik van deze groene assen om zich te verplaatsen tussen bossen en natuurgebieden. Ze herbergen vaak vegetaties die elders geen plaats meer vinden. Wilde bijen, die zeer plaatselijk foerageren, hebben nood bloemrijke wegranden. Vandaar dat het belangrijk is onze bermen op een doordachte manier te beheren. Door de bermen te maaien op het juiste moment, in combinatie met het opzuigen van het maaisel, maak je de bodem armer en worden grassen en netels minder dominant. Zo krijgen bloemen en kruiden meer kansen.

De maaidata van het bermbesluit zijn gekozen in functie van de bloei. Na 15 juni is de voorjaarsbloei grotendeels voorbij. Hetzelfde geldt voor de zomerbloei: daarom mag de tweede maaibeurt pas na 15 september plaatsvinden. Op die manier heeft de aanwezige flora de kans gehad om zaad te zetten. Toch zijn die data ook een soort van 'gemiddelde'. Voor sommige planten komt deze maaibeurt te laat, voor anderen te vroeg. Daarom voorziet het bermbesluit in de mogelijkheid om een afwijking aan te vragen van deze maaidata. Het Agentschap Natuur en Bos kan een afwijking van de richtdata verlenen om redenen van natuurbehoud.

Kortenberg heeft sinds 2011 een bermbeheerplan én goedgekeurde afwijking, zodat - waar nodig - sommige bermen al eerder gemaaid konden worden. We spreken in totaal over 130 kilometer bermen. Een groot deel daarvan wordt door de gemeente zelf machinaal

onderhouden. Bermen gelegen buiten de kernen, worden handmatig gemaaid met een bosmaaier door INL. Enkele bermen worden beheerd door externen. Het maaiwerk gebeurt conform het bermbeheerplan dat Kortenbergh in 2011 liet opstellen.

Echter, de uitvoeringsperiode van dat bermbeheerplan is ten einde. Daarom investeerde de gemeente in de opmaak van een geactualiseerd bermbeheerplan. In 2021 werd de aanwezige vegetatie in de bermen geïnventariseerd, voor evaluatie en bijsturing waar nodig – dit alles met het oog op het versterken van de biodiversiteit in de bermen. Deze inventarisatie brengt de natuurwaarden in kaart en laat toe natuurdoelstellingen te formuleren.

De inventarisatie werd opgedeeld in twee periodes als ook twee verschillende soorten inventarisatie; een globale inventarisatie en een detailinventarisatie. De globale inventarisatie omvatte 119 km bermen en werd in de winter van 2021 uitgevoerd. Tijdens de detailinventarisatie in het voorjaar van 2021 werden de bermen - aangeduid als waardevolle bermen in het bermbeheerplan van 2011 – bezocht en geïnventariseerd.

Deze insteek resulteerde in een geactualiseerd bermbeheerplan. Het doel is de ecologische, de landschappelijke en de belevingswaarde van de bermen verder te verhogen en tegelijk de verkeersveiligheid te garanderen. Op basis van dit ontwerp zal bij ANB een nieuwe afwijking van het bermbesluit worden aangevraagd voor de periode 2022 – 2031.

Het geactualiseerd bermbeheerplan werd opgemaakt door Antea Group en kwam tot stand middels intensieve samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten, INL en de milieudienst. In het verleden werden er via de 'Samenwerkingsovereenkomst Natuur' subsidies verleend voor het opstellen van bermbeheerplannen. Die subsidie bestaat nu niet meer. Toch kiest Kortenbergh voluit om - ook zonder subsidie - een bermbeheerplan op te stellen. Hiermee geeft de gemeente wederom blijk van haar engagement om het bermbesluit nauwgezet na te leven. Nochtans meldt de Vlaamse overheid in haar briefwisseling aan VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) op 05 mei 2021 dat de naleving van het bermbesluit in diverse gemeenten echt wel beter kan. De Vlaamse Overheid kondigt in die brief tevens aan dat de natuurinspectie strikter zal controleren op de naleving. Ik ben dan ook trots om voor Kortenbergh het geactualiseerd bermbeheerplan voor te stellen. Bermen natuurtechnisch beheren is immers geen gemakkelijke opgave.

Graag geef ik dan nu het woord aan dhr. Brecht Engelen, Adviseur Ecologie van Antea Group voor een meer gedetailleerde toelichting van het plan.

Schepen René De Becker beëindigt de inleiding om 20u13 en geeft het woord aan de heer Brecht Engelen voor een gedetailleerde toelichting over de update van het bermbeheerplan. De toelichting wordt gegeven aan de hand van een ppt-presentatie. De integrale presentatie wordt als bijlage toegevoegd aan dit verslag en maakt er deel van uit. De presentatie eindigt om 20u44.

Marinus Van Greuningen krijgt het woord. Tijdens de presentatie werd vermeld dat de zwerfvuilproblematiek in de gemeente Kortenbergh beperkt blijft en dat er minder zwerfvuil te bespeuren valt dan in het merendeel van de gemeenten waar Antea reeds een bermbeheerplan heeft opgemaakt. Marinus Van Greuningen deelt deze mening niet. Bepaalde bermen, bijvoorbeeld de bermen in de Hoogveldstraat, worden veelvuldig geplaagd door sluikstorten met grote vuilniszakken. Marinus Van Greuningen dringt er op aan op meer controle van zulke zaken en vindt dat de aanpak van de zwerfvuilproblematiek moet opgenomen worden in het bermbeheerplan.

Brecht Engelen duidt dat een beleidsvisie rond de aanpak van zwerfvuilproblematiek geen onderdeel is van een bermbeheerplan en wijst erop dat deze problematiek zich veel problematischer manifesteert in andere gemeenten.

Bart Nevens vindt het zeer nuttig dat er stil gestaan wordt bij het gevoerde beheer en dat er een evaluatie wordt gemaakt om dan van daaruit een nieuw beheer voor te stellen. Tijdens de inventarisatie werden geen exoten waargenomen door Antea. Nochtans kan men op grondgebied van de gemeente op een aantal locaties de reuzenbereklaauw terug vinden. Deze uitheemse plant is uitermate invasief ten opzichte van andere soorten en het sap van de plant kan bij aanraking met de huid irritaties en brandwonden veroorzaken. Een aangepast beheer met preventieve bestrijding is hier noodzakelijk en kan men best opnemen in het plan. Het voorgestelde bermbeheerplan toont weinig ambitie. Wat is de precieze doelstelling van het plan; wat met bermen die er achteruit gaan. Het is voor de particulieren en de landbouwers niet altijd duidelijk wie, waar het beheer op zich moet nemen, waardoor zij dan het heft in eigen handen nemen. Dat vertaalt zich in landbouwers die bermen op eigen initiatief beginnen klepelen, en particulieren die een stuk berm gaan maaien zoals hun eigen gazon. Er is geen aandacht voor het sluikestorten van groenafval. Vaak wordt groenafval niet beschouwd als sluikestort. Door dit groenafval worden de bermen bemest, wat een grote impact op de soortenrijkdom van de berm. Het omploegen van de voet- en buurtwegen blijft een heikel punt. De gemeenteraad wacht al een tijdje op een beleidsvisie rond de aanpak van de voet- en buurtwegen. In de Hollestraat ter hoogte van de gesloten jeugdinstelling De Grubbe, is er een zeer waardevolle berm. Door de aanslepende bouwwerken heeft deze berm zwaar te lijden gehad gezien deze berm gebruikt werd als stalplaats voor de werf. Wordt dit dan niet opgenomen met de betrokkenen? Bart Nevens wijst erop dat handhaving ontbreekt. In de Hoogveldstraat voorziet het bestuur een verbreding van de weg waardoor een holle weg en waardevolle berm zal verdwijnen. Bart Nevens wenst graag te horen wat de impact van dergelijke infrastructuurwerken zijn op die waardevolle berm. Kan dit zomaar?

Brecht Engelen verduidelijkt dat het omploegen van een aantal bermen iets is dat wordt vastgesteld in alle gemeenten waar een bermbeheerplan wordt opgemaakt. Dit is niet de bedoeling en er zal in overleg gegaan worden met de landbouwraad om deze problematiek aan te kaarten. Het sluikestorten van groenafval geeft een verrijking van de berm die het gevoerde verschalende maaibeheer teniet doet en heeft een ongunstig effect. De maatregelen die genomen worden om sluikestorten aan te pakken maken geen deel uit van een bermbeheerplan en dienen via andere kanalen opgepikt te worden. Het inpalmen van de bermen als stockage voor de bouwplaats is zeker een probleem, bevestigt Brecht Engelen. Het verstoren van een berm mag niet en is een inbreuk op het bermbesluit. Parkeren van werfvoertuigen op de berm wordt eveneens beschouwd als het verstoren van de berm en mag niet. Wat betreft de Hollestraat ligt het meest waardevolle bermsegment ten zuiden van de E40, met potentie voor uitbreiding. Met betrekking tot de verbreding van de Hoogveldstraat kan geopteerd worden om de berm af te schrapen en deze iets verder terug te plaatsen. Op die manier verplaatst men de zadenbank en krijgt men een sneller herstel van de berm. Dit kan geïntegreerd worden in het bestek. Een nieuwe straat of andere infrastructuurwerken kunnen niet verwezenlijkt worden zonder verstoring van de bermen. Er kunnen wel maatregelen overwogen worden, in functie van de waarde van de aangetaste berm, om de berm sneller te laten herstellen.

Bart Nevens had graag de beleidsvisie gekend met betrekking tot het handhaven van het bermbesluit.

Schepen René De Becker ligt toe dat het handhaven van het bermbesluit een bevoegdheid is van natuur-inspectie en roept op om elke melding van een inbreuk op het bermbesluit doorgegeven wordt aan de milieudienst, zodat deze op haar beurt de natuurinspectie kan verwittigen

Bart Nevens ziet veel heil in het correct sensibiliseren van de bevolking en de verschillende doelgroepen naast een handhavingsbeleid. Het groenafval is zeer nefast voor de bermen en het wordt dus hoog tijd voor een algemeen beleid dat preventief handelt.

Schepen René De Becker beaamt het belang van communicatie en belooft dat dit opgenomen zal worden door de gemeentelijke milieudienst. Voor het parkeren in de berm kan ook de lokale politie ingezet worden. De nodige sensibilisering rond sluikestorten van groenafval zal opgestart worden inclusief de alternatieven die de gemeente ter beschikking stelt zoals het thuiscomposteren en het promoten van de compostbakken en -vaten die via de gemeente kunnen aangekocht worden.

Bart Nevens vult aan dat nog lang niet iedereen de boodschap heeft begrepen en dat we hier werk moeten van maken.

Schepen René De Becker vult aan dat de Gemeenschapswachten mee kunnen ingeschakeld worden om inbreuken op het terrein te melden. Schepen René De Becker beaamt dat hij zich kan vinden in het principe dat de vervuiler betaalt.

Bart Nevens pleit ervoor dat er meer aandacht gegeven wordt aan het naleven van het bermbesluit bij het afleveren van omgevings- en signalisatievergunningen zoals bvb. in de Hollestraat of voor nutsmaatschappijen.

Brecht Engelen verduidelijkt dat naar de waardebeoordeling van de berm toe, dient opgemerkt te worden dat de berm meer zuidelijker gelegen naar de E40 toe, aan de andere zijde van de Hollestraat, veel waardevoller is dan deze waar u naar verwijst.

René De Becker vult aan dat ook de lokale politie eens kan langs gaan om de naleving van de signalisatievergunning te controleren en dat we verder zullen inzetten op sensibilisering.

Er zijn geen verdere vragen van de commissieleden, noch van de andere aanwezige leden van de gemeenteraad.

De voorzitter Hendrik Trappeniers geeft dan het woord aan de aanwezige leden van de adviesraden.

Henk Cuypers heeft een aantal vragen. Vooreerst heeft hij getracht het oude bermbeheerplan van naast de geactualiseerde versie van het plan te leggen ter vergelijking. Uit de tekst kan niet duidelijk opgemaakt worden als er nu meer of minder afwijkingen op de maadata zullen worden aangevraagd bij ANB dan in 2011. In 2011 werd een geraamd bedrag voor het bermbeheer opgenomen in het plan, dit staat er nu niet in. Verder met betrekking tot de methodiek wordt vastgesteld dat de globale inventarisatie tijdens de winterperiode werd uitgevoerd is, wat zeer laat/ te laat is. Deze inventarisatie dient eigenlijk uitgevoerd te worden tussen half april en half oktober. Hoe komt dit? In 2011 was er een luik sensibilisering opgenomen in het bermbeheerplan, dit staat er nu niet in.

Brecht Engelen verduidelijkt dat er niet bepaald meer of minder afwijkingen zullen aangevraagd worden dan in 2011. Het ecologisch beheer wordt al 10 jaar uitgevoerd volgens het plan uit 2011 en de bermen hebben zich geleidelijk aan ingesteld op dat beheer. In het nieuwe voorstel zijn er een zeer beperkt aantal aanpassingen. Een correcte begroting is moeilijk te maken gezien men werkt met 3 verschillende beheerders, maar op basis van een gemiddelde prijs kan wel een raming worden gemaakt. Gezien de gunning van de opdracht in het najaar van 2020 is gebeurd en dat men klaar zou zijn met het bermbeheerplan voor de eerste maaiperiode 2022, werd de globale inventarisatie tijdens de winterperiode 2020-2021 uitgevoerd. Dit is niet de meest ideale periode om dit te doen. Gezien de zachte winter van 2020-2021 kon men wel nog waarnemingen doen. Er werd rekening gehouden met het weer, zodat de vegetaties zichtbaar en rechtgekomen waren. De bermen waarover er twijfel was, werden meegenomen in de detailinventarisatie. De detailinventarisatie werd wel in de meest optimale periode uitgevoerd. Sensibiliseren staat niet vermeld in het bermbeheerplan, maar moet zeker en vast een belangrijk luik en moet bekeken worden.

Schepen René De Becker vult aan dat dit zeker zal opgenomen worden door de milieudienst en dat er een artikel in het infoblad aan gewijd zal worden

Steven Mertens stelt vast dat voor 20% van de bermen een afwijking wordt gevraagd. Dit is wel bijzonder veel. Verder werd de lijst met de straatnamen niet toegevoegd aan de bijlagen die werden doorgestuurd. Kunnen deze bijlagen publiek gemaakt worden?

Brecht Engelen verduidelijkt dat de veiligheidsmaaibeurt mee opgenomen is in de afwijkingen die zullen worden aangevraagd en dat heel wat bermen nu al gemaaid worden op 15 mei, de vegetatie heeft zich hierop ingesteld en dat vertaalt zich door in het werkbaar beheer. Bijgevolg resulteert dit in een totaal percentage van rond de 20%.

Bart Nevens vult aan dat er een verbod geldt op het gebruik van biociden door gemeenten. Kan de gemeente niet opleggen dat er geen biociden mogen gebruikt worden door de landbouwers op de velden die de gemeente zelf verpacht?

Brecht Engelen is nog geen enkele gemeente tegen gekomen die maatregelen oplegt aan de landbouwers. De verschillende maaiperioden vooropgesteld in het bermbeerpun zijn gunstig voor het foerageren door bijen.

René De Becker vult aan dat de landbouwgewassen vaak zeer nuttig zijn voor insecten. Facelia en mosterdzaad zijn zeer geliefd bij bijen. De landbouwsector is zich bewust van de rol van de bij als bestuiver voor haar gewassen.

Daarom juist vindt Bart Nevens het zo belangrijk dat er geen biociden worden gebruikt zodanig dat de natuur zich kan herstellen. Europa stelt hoge eisen, maar de weg is nog lang.

René De Becker is het daar volkomen mee eens en benadrukt het belang van een goede communicatie.

Hendrik Trappeniers vult aan dat honingbijen een grote actieradius hebben, de actieradius van sommige andere bijen zoals de knautia bij is veel kleiner en daarom moet er ingezet worden op het sensibiliseren, ook van de landbouwers.

Steven Mertens is van mening dat het gebruik van glyfosaten door houders van een fytolicensie niet het grootste probleem is, maar dat vele particulieren overdreven veel product gebruiken. Er moet intensief ingezet worden op het sensibiliseren van deze doelgroep.²

Henk Cuypers vindt het raadzaam om te werken met een tussentijdse evaluatie van het bermbeerpun met het oog op het bijsturen van het gevoerde beheer, indien nodig.

Er waren geen verdere vragen.

René De Becker bedankt de aanwezigen.

De voorzitter Hendrik Trappeniers bedankt de sprekers en aanwezigen en sluit de vergadering om 21u30.

Verslaggever: Inge Hauspie en Liesbeth Vanobbergen